



RIJNGOUD OKTOBERFEST

Na meer dan een kwart eeuw plannenmakerij is Arnhem eindelijk zijn Rijnoud aan het verzilveren. Naast de ontwikkeling van Stadsblokken-Meinerswijk is er veel meer gaande in Arnheems rivierzone. Tijdens de CASA-avond op 10 oktober werden twee bijzondere projecten aan de Rijn uitgelicht.

Arnhem am Rhein; het leek wel een Wagneriaanse opera. In feite was Arnhem jarenlang als de dwerg Alberich, die de dochters van vader Rijn het Rijnoud afhandig maakte maar daarvoor zichzelf verloochende. Achteraf is het dus een groot geluk dat megaprojecten als Rijnboog en de metropolitaine plannen van Phanos voor Stadsblokken-Meinerswijk - gedoemd waren te mislukken. Temeer daar de stad zijn Rijnoud nu op duurzamer wijze delft - meer in verhouding tot de schaal van de stad, rekening houdend met de bestaande stedelijke en landschappelijke kwaliteiten. Het referendum vorig jaar november maakt de verdere uitwerking mogelijk van 'De Eilanden' op Stadsblokken-Meinerswijk, Coberco wordt na jaren verwaarlozing straks getransformeerd van schandvlek tot hippe stedelijke woonwijk en het nabijgelegen Nieuwe Kadewartier stapt vastberaden richting Rijn, evenals de Zuidelijke Binnenstad (voorheen het Rijnbooggebied) waar de Jansbeek binnenkort stad en rivier verbindt.

Schitterende stepping stone tussen beiden is ook het vernieuwde Huis der Provincie, dat op 20 september jongstleden door koning Willem-Alexander werd geopend. De positie van het complex vormde - naast de herhuisvesting - een van de voornaamste uitgangspunten van het ontwerp, aldus Jeroen van Schooten (TeamV). Hij was de leidende architect in het consortium dat de verantwoordelijkheid draagt voor (ver)bouw en beheer van dit PPS-project. Van Schooten gaf een heldere en bevlogen toelichting op zijn ontwerp waaruit vakmanschap en bescheidenheid spreken. De monumentale oudbouw van Vegter, Brouwer en Deurvorst - volgens Van Schooten een spectaculair en zorgvuldig Gesamtkunstwerk 'met het mooiste metselwerk van heel Nederland' - is grondig gerenoveerd. Het oude atrium vormt nu het entreeplein en is daartoe overkapt met een dak van kunststoffen luchtkussens, die rusten op een ingenieuze staalconstructie met trekstangen. Blikvanger hier is de sculpturale trappartij, bedoeld als eigentijdse aanvulling op het monument, maar de meeste aanpassingen om het gebouw qua hardware en energetisch up to date te maken zijn bewust onzichtbaar. Vanwege de status van Rijksmonument zijn alle ingrepen bovendien reversibel. De nieuwbouw ter vervanging van de verouderde kantoorkolos 'Prinsenhof' is in concept gelijk met de oudbouw: een rechthoekig volume met een atrium. Ook de rastervormige gevelgeleding en het terugkerende zandlopermotief zijn hieraan ontleend. Tegelijkertijd zorgen de spiegelende lichtbruggen en de interne routes dat er geen A- en B-gebouw is ontstaan. Het complex vormt een eenheid die nadrukkelijk een relatie aangaat met zijn omgeving en iets teruggeeft van het fijnmazig stedelijk weefsel dat hier voor de oorlog stond. 'Ik hoop dat dit een bijdrage is om Arnhem verder aan de Rijn te ontwikkelen'.

Vervolgens werden door Bart Schoonderbeek (directeur Schipper Bosch) en Max Kahlen van (Dyvik Kahlen Architects uit Londen) de actuele plannen voor het prominent aan de Rijn gelegen Landgoed Klingelbeek gepresenteerd. De opzet van het stedenbouwkundig plan en de landschappelijke inrichting werden vorig jaar al bij CASA getoond, dit keer lag de focus op de architectuur. Het plan is nog niet definitief. 'Architectuur is langzaam' constateerde Schoonderbeek. Toch kreeg het publiek meer dan een goede indruk van de toekomstige situatie. Het terrein dat 'als een trap richting Rijn afdaalt' is hierin leidend. Er komen drie clusters met ieder een eigen karakter - een 'formeel' ensemble rond het huis, 'verdichte bebouwing' rond de oude moestuin en een appartementenblok bij de vijver. Het architectonische beeld is minimalistisch, soms bijna mediterraan. Omdat er geen privétuinen in het park komen krijgt de overgang tussen de publieke- en privéruimte, binnen en buiten bijzonder veel aandacht. Uiteindelijk is het de bedoeling dat dit een levende plek aan de rivier wordt, het is immers een van de weinige plekken in Arnhem-Noord waar je aan de rivier kunt komen.

De Rijn verandert langzaam van kloof tussen Noord en Zuid tot het hart van de stad. Dat mag historisch genoemd worden, maar het is ook tekenend voor de omslag het (zelf)beeld van Arnhem de afgelopen jaren. We waren 'verdwaaald in de duisternis', maar de stad hervond 'haar kracht en haar ziel' aldus Berry Kessels. Als scheidend voorzitter van CASA vlamde hij nog een laatste maal met een hommage aan Arnhem in de stijl van Johnny van Doorn. Volgens Kessels opvolger Marco de Wilde bestaat de stad uit 'gestolde herinnering en gedroomde toekomst'. Voor hem is CASA een plek waar dromen worden besproken. De Wilde: 'Ik gun ons allen nog veel dromen op dit podium'.